

V Bruseli 28. novembra 2022  
(OR. en)

15361/22

JEUN 180  
SOC 655  
EDUC 409  
GENDER 195  
DIGIT 225

## VÝSLEDOK ROKOVANIA

|          |                                                                                                                                                                      |
|----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Od:      | Generálny sekretariát Rady                                                                                                                                           |
| Komu:    | Delegácie                                                                                                                                                            |
| Predmet: | Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o podpore medzigeneračného rozmeru v oblasti mládeže s cieľom posilniť dialóg a sociálnu súdržnosť |

Delegáciám v prílohe zasielame uvedené závery, ktoré schválila Rada (vzdelávanie, mládež, kultúra a šport) na zasadnutí 28. – 29. novembra 2022.

\_\_\_\_\_

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o podpore medzigeneračného rozmeru v oblasti mládeže s cieľom posilniť dialóg a sociálnu súdržnosť

RADA A ZÁSTUPCOVIA VLÁD ČLENSKÝCH ŠTÁTOV ZASADAJÚCI V RADE,

UZNÁVAJÚC, ŽE:

1. Ambíciou európskeho cieľa v oblasti mládeže č. 3 v stratégii EÚ pre mládež s názvom „Inkluzívne spoločnosti“ je „poskytnúť viac priestorov, príležitostí, zdrojov a programov na uľahčenie dialógu<sup>1</sup> a sociálnej súdržnosti, a bojovať proti diskriminácii a segregácii“ a cieľom európskeho cieľa v oblasti mládeže č. 4 s názvom „Informácie a konštruktívny dialóg“ je zabezpečiť, aby sa mladí ľudia zúčastňovali participatívneho a konštruktívneho dialógu.
2. Na základe existujúcich možností na európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni sa v Európskom roku mládeže (2022) uznáva potreba posilňovať postavenie mladých ľudí, oceniť ich, podporovať ich a zapájať ich s cieľom zabezpečiť, aby sa ich záujmy a potreby náležite zohľadňovali v politických opatreniach vo všetkých oblastiach politiky<sup>2</sup>. Medzigeneračný rozmer politik v oblasti mládeže sa ukazuje ako kľúčový pre dosiahnutie cieľov roku mládeže a zabezpečenie jeho odkazu sociálne súdržným spôsobom.

---

<sup>1</sup> Na účely týchto záverov Rady sa pod „dialógom“ rozumie „medzigeneračný dialóg“.

<sup>2</sup> Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2316 z 22. decembra 2021 o Európskom roku mládeže (2022), Ú. v. EÚ L 462, s. 1.

3. Práca s mládežou má okrem iného potenciál pomôcť zapojiť mladých ľudí z rôznych prostredí a životných podmienok vrátane tých, ktorí majú menej príležitostí, do rôznych druhov medzigeneračných projektov a činností a môže slúžiť ako cenný nástroj na podporu medzigeneračného dialógu, medzigeneračnej solidarity a medzigeneračnej rovnosti, ako aj na budovanie pozitívnych vzťahov medzi ľuďmi rôznych generácií.
4. Mládežnícke rady, mládežnícke organizácie, štruktúry práce s mládežou, mládežnícke siete a neformálne skupiny mladých ľudí môžu zohrávať dôležitú úlohu pri podpore medzigeneračného dialógu, rovnosti a solidarity. Vďaka svojim odborným znalostiam<sup>3</sup> a know-how v súvislosti s mládežou vytvárajú priestor na experimentovanie a môžu prispieť k objaveniu inovačných riešení a spôsobov medzigeneračnej spolupráce.
5. Pandémia COVID-19 a ruská útočná vojna proti Ukrajine, ktorá v roku 2022 spôsobila bezprecedentný prílev ukrajinských utečencov do Európy, poukázali na to, že dobrovoľníci všetkých vekových kategórií sú pri podpore odolnosti spoločnosti v krízových situáciách pre spoločnosti dôležití. Dobrovoľnícka činnosť mladých ľudí v členských štátoch počas pandémie a prílevu utečencov preukázala ich potenciál podporovať medzigeneračnú solidaritu a vytvárať medzigeneračné väzby medzi mladými ľuďmi a inými vekovými skupinami<sup>4</sup>.
6. Medzigeneračná dobrovoľnícka činnosť spája mladších a starších ľudí do zmysluplných a vzájomne prospešných činností, programov a projektov, ktoré podporujú solidaritu, hlbšie porozumenie a rešpekt medzi generáciami a pomáhajú budovať súdržnejšie komunity.

---

<sup>3</sup> Odbornými znalosťami mladých ľudí sa rozumieju poznatky mladých ľudí o tom, čo podľa ich skúseností funguje dobre.

<sup>4</sup> Odpovede členských štátov v pravidelne aktualizovaných dotazníkoch o opatreniach prijatých členskými štátmi v oblasti vzdelávania a mládeže počas pandémie COVID-19 počas predsedníctva HR, DE, PT a SI.

7. Digitálna priepasť ilustruje dlhodobú nerovnosť v rozvoji zručností a poskytovaní prístupu k novým technológiám. V zelenej knihe Komisie o starnutí sa uznáva, že „investície do digitálnych zručností, rozvoja komunit a medzigeneračnej súdržnosti môžu zabrániť zhoršeniu duševného zdravia a životných podmienok a znížiť nerovnosti“<sup>5</sup>. Výmena digitálnych zručností a vedomostí je oblasťou, v ktorej môžu mladí ľudia zohrávať vedúcu úlohu a pomôcť vytvoriť silnejší pocit medzigeneračného prepojenia so staršími ľuďmi<sup>6</sup>.
8. Programy a iniciatívy EÚ, ako sú Erasmus+, Európsky zbor solidarity, Európsky dialóg s mládežou, Európsky rok mládeže 2022, Konferencia o budúcnosti Európy, Nový európsky Bauhaus, ako aj európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) vrátane ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve – vytýčiť si cieľ, naučiť sa, zvládnuť, dosiahnuť) v rámci Európskeho sociálneho fondu+ a Nástroja Európskej únie na obnovu (NextGenerationEU), majú potenciál byť cennými nástrojmi na presadzovanie medzigeneračného dialógu a podporu medzigeneračnej solidarity v oblasti mládeže na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni. Projekty založené na dobrovoľníckych a solidárnych činnostiach sú okrem iného živým dôkazom odhodlania mladých ľudí aktívne sa zapájať do medzigeneračného dialógu a solidarity.

---

<sup>5</sup> Zelená kniha Komisie o starnutí: Podpora medzigeneračnej solidarity a zodpovednosti, COM(2021) 50 final, Ú. v. EÚ C 50, 27.1.2021, s.21.

<sup>6</sup> Osobitná správa EURACTIV, Golden years: Opportunities for Europe's ageing population (Zlaté roky: Príležitosti pre starnúce obyvateľstvo Európy), 22. júna 2022 s odkazom na správu Edwards Lifesciences s názvom Unifying Generations: Building the Pathway to Intergenerational Solidarity (Zjednocovanie generácií: Budovanie cesty k medzigeneračnej solidarite), 21. júna 2022.

9. Podpora medzigeneračnej rovnosti prostredníctvom politík týkajúcich sa mládeže<sup>7</sup> na všetkých úrovniach je veľmi dôležitá, najmä vo vidieckych, odľahlých, okrajových, menej rozvinutých a najvzdialenejších regiónoch. Zmenšujúci sa podiel mladších generácií v rôznych členských štátoch<sup>8</sup> a „únik mozgov“ predstavujú pre mnohé z týchto komunít závažnú výzvu, v súvislosti s ktorou je nevyhnutné klásť väčší dôraz na medzigeneračnú rovnosť prostredníctvom formulovania podporných politík týkajúcich sa mládeže<sup>9</sup> na zabezpečenie súdržnosti.
10. Pri uľahčovaní medzigeneračného rozmeru v politikách týkajúcich sa mládeže a pri poskytovaní práce s mládežou je potrebné zabezpečiť rodovú rovnosť<sup>10</sup>. To si vyžaduje úsilie nielen vlád, ale aj občianskej spoločnosti vrátane mládežníckych organizácií, mládežníckych lídrov, pracovníkov s mládežou, médií a súkromného sektora.
11. Európsky dialóg s mládežou ako najväčší mechanizmus účasti mládeže v EÚ a systém spoločného riadenia Rady Európy poskytujú priestor na konceptualizáciu medzigeneračného dialógu ako procesu, v ktorom majú ľudia rôzneho veku priestor na spoločnú reflexiu a spoločnú tvorbu. Počas Konferencie EÚ s mládežou, ktorá sa konala 11. – 13. júla 2022 v Prahe, mladí ľudia vyjadrili názor, že medzigeneračný dialóg by nemal nahrádzať priamy dialóg mladých ľudí s tvorcami politík, ale mal by prebiehať súbežne s ním.

---

<sup>7</sup> Politiky týkajúce sa mládeže sú politiky, ktoré ovplyvňujú životy mladých ľudí a ktorých neoddeliteľnou súčasťou je zlepšovanie životných podmienok a príležitostí mladých ľudí spolu s podporou rovnakých možností účasti na hospodárskom, sociálnom a politickom živote.

<sup>8</sup> Politická správa UNECE č. 18 o starnutí obyvateľstva, marec 2017.

<sup>9</sup> Podporné politiky týkajúce sa mládeže vychádzajú z posúdenia potrieb mladých ľudí a zaoberajú sa rôznymi aspektami verejných politík, na ktoré sa nevzťahujú všeobecnejšie politické dokumenty, napríklad pohodou, duševným zdravím, bývaním, prístupom k infraštruktúre alebo službám atď.).

<sup>10</sup> Stratégia pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025 poskytuje rámec pre prácu Európskej komisie v oblasti rodovej rovnosti a stanovuje politické ciele a kľúčové opatrenia na obdobie 2020 – 2025. Oznámenie Komisie COM(2020) 152 final.

DOMNIEVAJÚ SA, ŽE:

12. Je dôležité podporovať dialóg medzi mladými ľuďmi, ako aj medzi nimi a staršími generáciami. Spájanie skúseností a kompetencií rôznych generácií má významné výhody, ktoré prispievajú k budovaniu mierových a súdržných spoločností založených na vzájomnom rešpekte, empatii, solidarite a chápaní potrieb všetkých vekových skupín.
13. Zapojenie mladých ľudí do medzigeneračného dialógu a do medzigeneračných projektov v oblasti solidarity vrátane dobrovoľníckych činností im umožňuje získať prierezové kompetencie a sociálne zručnosti, ktoré možno uplatniť v iných oblastiach ich života. Aktívne zapojenie rôznych generácií do medzigeneračného dialógu prispieva k rozvoju medziľudských zručností a vzájomnej prispôsobivosti a pomáha budovať spoločenskú odolnosť a pohodu prostredníctvom sociálnej angažovanosti, udržiavania sociálnych prepojení a predchádzania sociálnej izolácii.
14. Podpora medzigeneračnej rovnosti prostredníctvom holistického a výhľadového prístupu k rozvoju politík týkajúcich sa mládeže prispieva k sociálnej súdržnosti. Tvorcovia politík s podporou výskumných pracovníkov, pracovníkov s mládežou, mládežníckych organizácií, iných odborníkov<sup>11</sup> a iných príslušných zainteresovaných strán by mali preukázať pevné politické odhodlanie vystupovať proti nerovnostiam v rámci rôznych generácií aj medzi nimi a riešiť medzigeneračné výzvy. Mali by mať prístup k existujúcim vnútroštátnym alebo európskym údajom a dôkazom rozčleneným podľa veku, ktorými sa monitorujú nerovnosti medzi mladými ľuďmi z rôznych prostredí a životných podmienok, a to vo všetkých vekových skupinách.

---

<sup>11</sup> Na účely týchto záverov Rady sa pod pojmom „iný odborník“ rozumie osoba, ktorá sa v závislosti od jednotlivých vnútroštátnych kontextov zvyčajne považuje za mentora, pedagóga, akademického pracovníka, inštruktora alebo školiteľa a ktorá poskytuje školenia alebo odbornú prípravu tvorcom politík, pracovníkom s mládežou a dobrovoľníkom pracujúcim v oblasti mládeže s cieľom umožniť im osvojiť si zručnosti, ktoré potrebujú pre výkon svojho zamestnania alebo činností.

15. Tvorcovia politík, mládežnícke organizácie vrátane miestnych rád mládeže, mladí ľudia, pracovníci s mládežou, mládežnícki lídri, výskumníci, pedagógovia a iné príslušné zainteresované strany by mali v prípade potreby zvážiť dodatočné opatrenia a inovačné prístupy, ktoré môžu mladých ľudí spolu s ostatnými vekovými skupinami zapojiť do rozhodovacích procesov.
16. Je potrebné rešpektovať rôznorodosť generácií z hľadiska rôznych individuálnych a skupinových charakteristík vrátane duševných a fyzických schopností, sociálno-ekonomických podmienok a identít, ku ktorým sa hlásia, aby všetky generácie mali rovnakú príležitosť plne a účinne sa zúčastňovať na medzigeneračnom dialógu na všetkých úrovniach rozhodovania, ktoré má vplyv na ich osobný, pracovný a spoločenský život.
17. Je dôležité podporovať platených a dobrovoľných pracovníkov s mládežou, aby v rámci svojej práce presadzovali a uplatňovali medzigeneračný rozmer. Vzdelávanie a odborná príprava platených a dobrovoľných pracovníkov s mládežou v oblasti medzigeneračného rozmeru by sa mali v prípade potreby prispôbiť tak, aby sa pri poskytovaní práce s mládežou a dobrovoľníckych činnostiach podporovala medzigeneračná solidarita a rovnosť.
18. Malo by sa preskúmať zapojenie výskumných pracovníkov do rozvoja dlhodobých štrukturálnych opatrení na podporu medzigeneračnej solidarity a spravodlivosti, napríklad prostredníctvom poskytovania ukazovateľov týkajúcich sa medzigeneračnej rovnosti alebo prostredníctvom periodických výskumných publikácií, v ktorých sa skúma rovnosť medzi generáciami.

19. Inovatívne medzigeneračné iniciatívy v oblasti dialógu o rozvoji digitálnych zručností môžu povzbudiť mladých Európanov, aby podporili zapájanie svojich rovesníkov a starších ľudí do digitálnej transformácie. Takéto iniciatívy, ktorých cieľom je posilniť zručnosti komunit v oblasti digitálnej gramotnosti, môžu znížiť osamelosť členov komunity, prispieť k ich pohode a zvýšiť ich sociálne začlenenie, a tým pomôcť budovať súdržné komunity.
20. Koncepcia udržateľného rozvoja, ako sa uvádza v cieľoch OSN v oblasti udržateľného rozvoja, a potreba posilniť jeho sociálny rozmer zahŕňajú aktívne zapájanie občanov všetkých vekových kategórií do budovania bezpečných, inkluzívnych a súdržných komunit. Spoločenské uznanie rozličných potrieb a zodpovedností rôznych vekových skupín možno posilniť prostredníctvom podujatí a dobrovoľníckych činností, ktoré spájajú zástupcov rôznych vekových skupín, aby sa mladším a starším generáciám poskytla príležitosť na interakciu a výmenu názorov na témy spojené s udržateľnou Európou.
21. Pochopenie generačnej rozmanitosti má významné dôsledky z hľadiska budovania kapacít na rozvoj zdravých medzigeneračných vzťahov a sociálnej súdržnosti. V záujme podpory dialógu medzi mladšími a staršími generáciami by sa mala deťom poskytnúť príležitosť zapojiť sa do medzigeneračného dialógu s cieľom vytvoriť spoločné skúsenosti s konštruktívnym dialógom a zároveň rozvíjať vzájomný rešpekt a empatiu už od útleho veku.

## VYZÝVAJÚ ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY NA PRÍSLUŠNÝCH ÚROVNIACH:

22. Zvyšovali informovanosť tvorcov politík o medzigeneračných aspektoch rovnosti a poskytovali im dôkazy, informácie, údaje a iné relevantné zdroje potrebné na posilnenie rovnosti bez ohľadu na vek pri tvorbe politík.
23. Preskúmali možnosti, ako v prípade potreby zahrnúť do stratégií a politík v oblasti mládeže ciele a opatrenia, ktoré zohľadňujú medzigeneračný rozmer. Tieto ciele a opatrenia by sa mali vypracovať na základe znalostí, dôkazov a osvedčených postupov a v konzultácii s rôznymi skupinami mladých ľudí, ich zastupujúcimi organizáciami a inými príslušnými zainteresovanými stranami, aby sa dosiahli primeranejšie a inkluzívnejšie politické výsledky.
24. V úzkej spolupráci s mládežníckymi organizáciami, radami mládeže a miestnymi, regionálnymi a vnútroštátnymi orgánmi a komunitami podporovali a uľahčovali konzultácie s mladými ľuďmi a ich aktívnu a zmysuplnú účasť na rozvoji, vykonávaní a hodnotení medzigeneračného rozmeru všetkých politík týkajúcich sa mládeže.
25. Uľahčili vytváranie príležitostí a prístupných priestorov pre mladých ľudí, aby sa mohli zapájať do zmysuplného medzigeneračného dialógu v rámci verejných rozhodovacích procesov vo všetkých oblastiach politiky, ktoré ovplyvňujú ich život a blahobyt, a to vykonávaním cielených opatrení, ktoré umožnia zapojenie najmä mladých ľudí s nedostatkom príležitostí a nedostatočne zastúpených skupín mladých ľudí.
26. Preskúmali spôsoby, ako vytvoriť priestor na stretnutie tvorcov politík, výskumných pracovníkov, pracovníkov s mládežou a mladých ľudí, aby mohli rozvíjať nástroje medzigeneračného dialógu, ako sú napríklad súbory nástrojov medzigeneračného dialógu, a uľahčovali rovnaký prístup k informáciám o tom, ako sa zoznámiť s názormi mladých ľudí prostredníctvom príležitostí na medzigeneračný dialóg.

27. Využívali príležitosti, ktoré poskytuje Európsky zbor solidarity a programy Erasmus+ na podporu rozvoja a vykonávania stratégií budovania kapacít mládežníckych organizácií a mladých ľudí, ktoré pomáhajú rozvíjať komunitnú dobrovoľnícku činnosť vytváraním partnerstiev, ktoré odrážajú rozmanitosť celej komunity a potreby rôznych generácií.
28. Preskúmali možnosti, ako môžu existujúce rámce založené na kompetenciách<sup>12</sup> pre formálne a neformálne vzdelávanie, učenie sa a odbornú prípravu v oblasti práce s mládežou pomôcť zohľadniť medzigeneračný rozmer v činnostiach práce s mládežou.

VYZÝVAJÚ ČLENSKÉ ŠTÁTY A EURÓPSKU KOMISIU, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÍSLUŠNÝCH PRÁVOMOCÍ A NA PRIMERANÝCH ÚROVNIACH DODRŽIAVAJÚC ZÁSADU SUBSIDIARITY:

29. Preskúmali využívanie existujúcich usmernení, súborov nástrojov<sup>13</sup> a mechanizmov, ako sú panelové diskusie občanov<sup>14</sup>, s cieľom podporiť začlenenie rozmeru mládeže do odvetvových politík, a tým posilniť súdržnosť politík s cieľom zabezpečiť politiky a služby, ktoré lepšie reagujú na potreby mladých ľudí.

---

<sup>12</sup> Rada Európy, odporúčanie CM/Rec(2017) 4 Výboru ministrov členským štátom o práci s mládežou

<sup>13</sup> OECD (2020), Governance for Youth, Trust and Intergenerational Justice: Fit for All Generations? (Správa vecí verejných v záujme mládeže, dôvery a medzigeneračnej spravodlivosti: je vhodná pre všetky generácie?) OECD Public Governance Reviews, OECD Publishing, Paris or United Nations Youth Strategy, youth marker methodology, Youth 2030 Working with and for young people (Parížska stratégia alebo stratégia OSN pre mládež, metodika ukazovateľov v oblasti mládeže, Mládež 2030: Práca s mladými ľuďmi a pre mladých ľudí).

<sup>14</sup> COM(2022) 404 final: Panelové diskusie občanov umožňujú občanom spoločne sa zamyslieť nad témami, ktoré sú pre nich relevantné. Európske panelové diskusie občanov boli napríklad kľúčovým prvkom Konferencie o budúcnosti Európy. Ich účastníci by sa mali vyberať náhodne tak, ako to bolo v prípade uvedenej konferencie. Zároveň by mali odrážať rozmanitosť a demografiu Európy. Tretinu z nich by mali tvoriť mladí ľudia. V prípade potreby sa do posúdenia vplyvu doplní „občianska správa“, v ktorej sa zhrnú výsledky všetkých participatívnych a poradných procesov. Ak budú účastníkmi diskusií iba mladí ľudia, išlo by o tzv. test mládeže. Prvá z tejto novej generácie panelových diskusií občanov prebehne v súvislosti so správou o stave Únie v roku 2022.

30. Pokračovali vo využívaní existujúcich mechanizmov a platforiem účasti, ako sú simulačné stretnutia parlamentu mládeže a politický dialóg s tvorcami politík na miestnej, vnútroštátnej, regionálnej a európskej úrovni, s cieľom podporiť medzigeneračný dialóg medzi mladými ľuďmi a zainteresovanými stranami s rozhodovacími mandátmi na všetkých úrovniach.
31. Využívali existujúce siete a nástroje vrátane siete Eurodesk a Európskeho portálu pre mládež na propagáciu používateľsky ústretových informácií o rôznych možnostiach EÚ v oblasti rozvoja a realizácie projektov a iniciatív na podporu medzigeneračného dialógu, medzigeneračnej solidarity a medzigeneračnej rovnosti.
32. Uľahčovali výmenu osvedčených postupov, ktoré zahŕňajú spoločné zapájanie mladších a starších občanov do činností v oblasti solidarity, ako aj komunitného plánovania, ako boli vypracované v rámci programov ako Erasmus+ a Európsky zbor solidarity, a celoživotného vzdelávania prostredníctvom existujúcich nástrojov a platforiem EÚ s cieľom zvýšiť sociálnu súdržnosť v miestnych komunitách.
33. Organizovali činnosti vzájomného učenia, ako sú semináre, činnosti partnerského učenia alebo iné relevantné formy spolupráce medzi zainteresovanými stranami z rôznych oblastí politiky, mladými ľuďmi a mládežníckymi organizáciami na podporu medzigeneračného dialógu, medzigeneračnej solidarity a medzigeneračnej rovnosti.
34. V rámci existujúceho finančného rámca a programov podporovali a, ak je to možné, skúmali vytváranie priestorov a iniciatív pre mladých ľudí. S cieľom posilniť sociálnu súdržnosť im umožnili rozvíjať činnosti, ktoré podporujú medzigeneračný dialóg, a zúčastňovať sa na nich.

VYZÝVAJÚ EURÓPSKU KOMISIU, ABY V SÚLADE SO ZÁSADOU SUBSIDIARITY:

35. Podporovala súčinnosť medzi politikou v oblasti mládeže a inými politikami a programami týkajúcimi sa mládeže s cieľom splniť ciele stratégie EÚ pre mládež vrátane európskych cieľov v oblasti mládeže č. 3 „Inkluzívne spoločnosti“ a č. 4 „Informácie a konštruktívny dialóg“, pričom ciele tejto stratégie zahŕňajú dialóg a sociálnu súdržnosť, ako aj zapojenie do ohľaduplného a nenásilného dialógu.
36. Vyzdvihla úlohu koordinátora EÚ pre mládež pri zvyšovaní informovanosti o potrebe zaoberať sa medzigeneračnými aspektami vo všetkých príslušných oblastiach politiky.
37. Uľahčovala výmenu osvedčených postupov medzi členskými štátmi v oblasti podpory medzigeneračného dialógu a medzigeneračnej solidarity využívaním Európskeho portálu pre mládež, portálu Wiki pre mládež a programov a iniciatív EÚ, ako sú Erasmus+, Európsky zbor solidarity, Kreatívna Európa a Nový európsky Bauhaus.

VYZÝVAJÚ VŠETKÝCH AKTÉROV ZAPOJENÝCH DO ČINNOSTÍ EURÓPSKEJ  
SPOLUPRÁCE V OBLASTI MLÁDEŽE, ABY:

38. Podporovali Európsky deň solidarity medzi generáciami, ktorý sa od roku 2009 každoročne oslavuje 29. apríla a ktorý Únii poskytuje dobrú príležitosť obnoviť svoj záväzok posilňovať solidaritu a spoluprácu medzi generáciami s cieľom podporovať spravodlivú a udržateľnú spoločnosť<sup>15</sup>.
39. Stimulovali medzigeneračný dialóg s cieľom bojovať proti diskriminácii na základe veku tým, že sa stretnú rôzne vekové skupiny a umožní sa im lepšie sa spoznať, učiť sa od seba a spolupracovať v každodennom živote.
40. Sa spoločne usilovali o realizáciu európskeho cieľa v oblasti mládeže č. 4 zapojením rôznych generácií prostredníctvom spoločných činností zameraných na zapojenie miestnych komunít do boja proti cieleným dezinformačným a propagandistickým kampaniam. V prípade potreby by sa mali vyhodnotiť programy mediálnej gramotnosti zamerané na budovanie odolnosti spoločnosti voči cieleným dezinformačným kampaniam a kampaniam založeným na neúmyselne nepravdivých informáciách a malo by sa zväžiť rozšírenie týchto programov v rámci formálneho aj neformálneho vzdelávacieho prostredia. Je to obzvlášť dôležité v kontexte dezinformačných kampaní a kampaní založených na neúmyselne nepravdivých informáciách v krízovej situácii, ako napríklad v prípade pandémie COVID-19 a ruskej útočnej vojny proti Ukrajine v roku 2022.

---

<sup>15</sup> Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 940/2011/EÚ zo 14. septembra 2011 o Európskom roku aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami (2012), Ú. v. EÚ L 246, 23.9.2011, s. 5.

a) REFERENČNÉ DOKUMENTY

Pri prijímaní týchto záverov Rada a zástupcovia vlád členských štátov zasadajúci v Rade vzali na vedomie tieto dokumenty:

- Odporúčanie Rady z 5. apríla 2022 týkajúce sa mobility mladých dobrovoľníkov v rámci Európskej únie, Ú. v. EÚ C 157 (2022).
- Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o podpore angažovanosti mladých ľudí ako aktérov zmeny s cieľom chrániť životné prostredie, Ú. v. EÚ C 159/07 (2022).
- Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady o Európskom roku mládeže 2022, Ú. v. EÚ L 462, 28.12.2021.
- Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o ochrane a vytváraní priestoru občianskej spoločnosti pre mladých ľudí uľahčujúceho zmysluplnú účasť mládeže, Ú. v. EÚ C 501 1/04 (2021).
- Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o posilnení viacúrovňového riadenia pri podpore účasti mladých ľudí na rozhodovacích procesoch, Ú. v. EÚ C 241/03 (2021).
- Európska komisia, Zelená kniha o starnutí: Podpora medzigeneračnej solidarity a zodpovednosti, COM(2021) 50 final.
- Závery Rady o začleňovaní otázky starnutia do verejných politík, 6976/21 (2021).

- Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o podpore demokratického povedomia a demokratickej angažovanosti mladých ľudí v Európe, Ú. v. EÚ C 415/09 (2020).
- Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o rozširovaní príležitostí pre mladých ľudí vo vidieckych a vzdialených oblastiach, Ú. v. EÚ C 193/06 (2020).
- Uznesenie Rady a zástupcov členských štátov zasadajúcich v Rade, ktorým sa stanovujú usmernenia týkajúce sa riadenia dialógu EÚ o mládeži – Stratégia Európskej únie pre mládež na roky 2019 – 2027, Ú. v. EÚ C 189 (2019).
- Uznesenie Rady Európskej únie a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže: stratégia Európskej únie pre mládež na roky 2019 – 2027, Ú. v. EÚ C 456 (2018).
- Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady o Európskom roku aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami (2012), Ú. v. EÚ L 246/5 (2011).
- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Nový európsky Bauhaus Krásny, udržateľný, spoločný, COM(2021) 573.
- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Stratégia EÚ v oblasti práv dieťaťa, COM(2021) 142 final.

- Európska rada pre zahraničné vzťahy, politická správa, Europe's invisible divides: How covid-19 is polarising European politics (Neviditeľné rozdelenie Európy: ako COVID-19 polarizuje európsku politiku), september 2021.
- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Únia rovnosti: stratégia pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025, COM(2020) 152.
- Európska komisia, Mapping study on the intergenerational dimension of sport: final report to the European Commission (Mapovacia štúdia o medzigeneračnom rozmere športu: záverečná správa Európskej komisii), Úrad pre publikácie, 2020.
- Európska komisia, Akčný plán na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv.
- Európska komisia: Európsky pilier sociálnych práv v 20 zásadách.
- OECD, Recommendation of the Council on Creating Better Opportunities for Young People (Odporúčanie Rady o vytváraní lepších príležitostí pre mladých ľudí), OECD/LEGAL/0474, 10. 6. 2022.

- Správa OECD „Governance for Youth, Trust and Intergenerational Justice: Fit for all Generations?“ (Správa vecí verejných v záujme mládeže, dôvery a medzigeneračnej spravodlivosti: je vhodná pre všetky generácie?), 22. 11. 2020.
- Správa OECD „Youth and Covid-19: Response, Recovery and Resilience“ (Mládež a COVID-19: reakcia, obnova a odolnosť), 11. 6. 2020.
- Európska komisia, pracovný dokument útvarov Komisie, Usmernenia pre lepšiu právnu reguláciu, SWD(2021) 305 final, 3. 11. 2021.
- Organizácia Spojených národov, Youth Strategy Youth 2030: Working with and for young people (Stratégia pre mládež „Mládež 2030: pracovať s mladými ľuďmi a pre mladých ľudí“).
- Deležan Tomaž, Derailing modern democracies: the case of youth absence from an intergenerational perspective (Vykolajenie moderných demokracií: prípad absencie mladých ľudí z medzigeneračnej perspektívy), Annales, 2018.
- Deležan Tomaž, Intergenerational dialogue for democracy (Medzigeneračný dialóg pre demokraciu), diskusný dokument, International IDEA 1/2017.
- List siete Parents for Future v Európe adresovaný inštitúciám EÚ, 12. júna 2020.

b) VYMEDZENIE HLAVNÝCH KONCEPCIÍ NA ÚČELY TÝCHTO ZÁVEROV:

„Podpora medzigeneračného rozmeru pri tvorbe politiky v oblasti mládeže a poskytovaní práce s mládežou“ je podpora medzigeneračného dialógu, medzigeneračnej solidarity a medzigeneračnej spravodlivosti/rovnosti v oblasti mládeže v rámci mandátu stratégie EÚ pre mládež na roky 2019 – 2027 prostredníctvom:

- inovatívnych medziodvetvových politík v oblasti mládeže (napríklad stanovenie medzigeneračného rozmeru ako jednej z horizontálnych priorít, pilierov alebo strategických či operačných cieľov v dokumentoch týkajúcich sa politík v oblasti mládeže), ktoré podporujú dialóg v rozhodovacích procesoch s cieľom umožniť mladým ľuďom, aby mali rovnaké slovo pri rozhodnutiach, ktoré ovplyvňujú ich život, a tým podporovať vekovú rozmanitosť a vekovú rovnosť vo verejnom živote na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni,
- obohatenia poskytovania práce s mládežou začlenením medzigeneračnej solidarity a medzigeneračného dialógu do činností v oblasti práce s mládežou a dobrovoľníckych činností.

„Medzigeneračný dialóg“ je interaktívny a bezpečný participatívny priestor alebo príležitosť, ktorá spája mladšie a staršie generácie s cieľom vytvoriť spoločné poznatky a kolektívnu skúsenosť. Môže sa vykonávať prostredníctvom rôznych mechanizmov (napr. prieskumy, stretnutia, okrúhle stoly, panely, fóra alebo poradné rady) s cieľom dosiahnuť vysokú úroveň informovanosti občanov, spoločné rozhodovanie a integráciu medzigeneračnej rovnosti a zásad spravodlivosti do rôznych úrovní riadenia.

„Medzigeneračná rovnoprávnosť“ je poskytovanie rovnakej úrovne príležitostí a pomoci všetkým vekovým skupinám v spoločnosti. Zabezpečuje, aby všetky vekové skupiny mali rovnaké práva a povinnosti.

„Medzigeneračná rovnosť“ je uznanie toho, že rôzne vekové skupiny majú rôzne potreby a že je potrebné upraviť nerovnováhy. Tento proces je nepretržitý a vyžaduje si identifikáciu a prekonanie úmyselných a neúmyselných prekážok vyplývajúcich zo zaujatosti alebo systémových štruktúr. Rovnosť znamená poskytovanie rozličných úrovní podpory a pomoci v závislosti od konkrétnych potrieb alebo schopností jednotlivých vekových skupín. Zabezpečuje, aby sa všetkým vekovým skupinám poskytli zdroje, ktoré potrebujú na to, aby mali prístup k rovnakým príležitostiam.

„Medzigeneračná spravodlivosť“ sa vzťahuje na spravodlivosť medzi generáciami založenú na myšlienke, že „snaha súčasnej generácie o blahobyt by nemala obmedzovať príležitosti na dobrý a dôstojný život pre nasledujúce generácie“ (OSN, 2013<sup>16</sup>). V kontexte týchto záverov Rady sa medzigeneračnou spravodlivosťou opisujú vzťahy medzi súčasnými generáciami, t. j. medzi mladšími a staršími generáciami.

Pod pojmom „medzigeneračná solidarita“ sa rozumie vzájomná podpora a spolupráca medzi rôznymi vekovými skupinami s cieľom dosiahnuť spoločnosť, v ktorej zohrávajú úlohu ľudia všetkých vekových kategórií, a to v súlade so svojimi potrebami a schopnosťami, pričom môžu rovnako profitovať z hospodárskeho a sociálneho pokroku svojej komunity.

---

<sup>16</sup> Organizácia Spojených národov, Intergenerational solidarity and the needs of future generations (Medzigeneračná solidarita a potreby budúcich generácií), správa generálneho tajomníka A/68/322, 2013.

c) ZHRNUTIE ZÁVEREČNEJ SPRÁVY O NÁRODNÝCH KONZULTÁCIÁCH V RÁMCI  
9. CYKLU EURÓPSKEHO DIALÓGU S MLÁDEŽOU:

Konzultačná fáza deviateho cyklu Európskeho dialógu s mládežou (EUJD9) prebiehala od januára do augusta 2022. Toto zhrnutie výsledkov dialógu EUJD9 zahŕňa konzultačné činnosti vykonávané národnými pracovnými skupinami, príspevky medzinárodných mimovládnych mládežníckych organizácií, ktoré sa zúčastňujú na EUJD9, a výsledky konferencie mládeže EUJD9 v Prahe (Česká republika)<sup>17</sup>. Zahŕňajú sa aj výsledky zberu osvedčených postupov<sup>18</sup> v polovici obdobia.

Výsledky podtému 1: „Informácie a vzdelávanie“

Podľa mladých ľudí, ktorí sa zúčastnili na konzultáciách, by zdroje informácií a príležitosti vzdelávať sa o zmene klímy mali:

- byť prispôsobené mladým ľuďom, prístupné a dostupné v rôznych formátoch a jazykoch,
- poukazovať na význam zmeny klímy pre životy rôznych mladých ľudí,
- byť komplexné, dôveryhodné a vedecky podložené, zahŕňať celý rad environmentálnych tém a poukazovať na politické procesy a vývoj súvisiaci s udržateľnosťou,
- zdôrazňovať prepojenie medzi zmenou klímy a nerovnosťou, o ktorom mnohí mladí ľudia počas konzultácií nevedeli,

---

<sup>17</sup> Konferencia EÚ s mládežou (EUJD9) v Prahe (Česká republika). Záverečná správa z konferencie: Rokovania o udržateľnosti a začlenení, 25. júla 2022.

<sup>18</sup> Správa EUJD9 v polovici trvania. Osvedčené postupy a konzultačné postupy, 30. júna 2022.

- ísť nad rámec výmeny informácií a zamerať sa na motivovanie mladých ľudí a posilnenie ich postavenia, aby konali v prospech udržateľnosti, a to aj prostredníctvom politických opatrení a prijímaním rozhodnutí o udržateľnom životnom štýle,
- vyhýbať sa „apokalyptickým víziám“, ktoré vytvárajú pocit beznádeje a majú vplyv na duševné zdravie mladých ľudí.

V záujme zvýšenia možností vzdelávania o udržateľnosti sa navrhlo, aby sa lepšie využívali školy a aby sa táto téma zahrnula do ich učebných osnov. Hoci sa na tento účel ako fórum najčastejšie navrhovali školy, ako priaznivé vzdelávacie prostredie sa označili aj občianska spoločnosť, mládežnícke kluby, mládežnícke organizácie, digitálne nástroje a partnerské programy. Poukázalo sa na potrebu financovania práce s mládežou a mládežníckych organizácií s cieľom rozšíriť možnosti vzdelávania v súvislosti s udržateľnosťou.

#### Výsledky podtémy 2: „Opatrenia a posilnenie akcieschopnosti“

Účastníci konzultácií sa zhodli na tom, že tvorcovia politík a politici preukázali nedostatočnú činnosť v otázkach udržateľnosti a životného prostredia a že mladí ľudia majú veľmi obmedzené spôsoby, ako vyvodzovať zodpovednosť za tieto témy. Objavili sa pocity nedôvery a nespokojnosti voči politikom. Mnohí mladí ľudia, nie však všetci, dokázali identifikovať rôzne dostupné mechanizmy účasti (napr. protesty, petície, organizácie občianskej spoločnosti). Vo všeobecnosti však prevládol názor, že žiadny z týchto mechanizmov nevedol k zmene v oblasti udržateľnosti, a to z dôvodu nečinnosti príslušných tvorcov politík. Žiadny konkrétny typ mechanizmu nebol vo všeobecnosti označený za účinnejší. Mladí ľudia zapojení do formálnych štruktúr (napr. rady mládeže, poradné rady) uviedli, že tieto štruktúry mali určitý vplyv, keď boli začlenené do tvorby politík. Mnohí mladí ľudia však o týchto štruktúrach nevedeli. Príležitosti brať subjekty s rozhodovacou právomocou na zodpovednosť by sa mohli zlepšiť tým, že:

- tvorcovia politík sa na základe výsledkov mechanizmov účasti zaviazujú k rozsiahlejším opatreniam,

- sa zlepši dostupnosť mechanizmov účasti, zabezpečí sa, aby sa zameriavali na obavy marginalizovaných skupín, ako aj na problémy väčšiny, a marginalizovaným mladým ľuďom sa umožní zastávať vedúce úlohy,
- sa zvýši počet príležitostí na účasť v oblasti udržateľnosti, najmä neformálny a pravidelný dialóg s volenými zástupcami,
- sa budú podporovať a chrániť rady mládeže prostredníctvom zvýšenia zdrojov, zriadením väčšieho počtu miestnych rád mládeže a zabezpečením legislatívnej podpory.

### Výsledky podtémy 3: „Riadenie“

Konferencie s mládežou EUYD9 vo Francúzsku a v Českej republike a neformálne zasadnutie ministrov, ktoré sa konalo 22. januára 2022 v Štrasburgu, odhalili obavy mladých ľudí v súvislosti s tzv. youth washing (zapájaním mladých ľudí z formálnych dôvodov). Mladí ľudia, ktorí sa zúčastnili na konzultačnej fáze, boli s touto koncepciou menej oboznámení, ale často ju vedeli rozpoznať. Zaznel názor, že „youth washing“ je taká angažovanosť medzi politikmi alebo tvorcami politik a mladými ľuďmi, ktorá napriek očakávaniam nemá skutočnú možnosť viesť k zmene politiky. V rámci konzultácií sa zistilo, že mechanizmy účasti môžu obmedziť „youth washing“, a to:

- zvýšením transparentnosti a viditeľnosti tým, že sa mladým ľuďom poskytnú jasné informácie o uskutočniteľnosti plnenia ich požiadaviek a zabezpečí sa, aby sa záväzky tvorcov politik verejne zaznamenávali a podporovali,
- poskytovaním následných opatrení a spätnej väzby mladým ľuďom v súvislosti s opatreniami, ktoré prijali tvorcovia politik po skončení činností s účasťou, pričom tvorcovia politik verejne informujú o dosiahnutých zmenách alebo odôvodňujú nedostatok zmien dosiahnutých v stanovených lehotách a zapájajú sa do prebiehajúceho dialógu s mladými ľuďmi,
- vytváraním konzistentnejších a silnejších prepojení medzi mechanizmami účasti a politickými sektormi súvisiacimi s udržateľnosťou.

#### Výsledky podtému 4: „Mobilita a solidarita“

V rámci konzultácií sa mladým ľuďom z rôznych marginalizovaných prostredí položila otázka, čo by im umožnilo využiť príležitosti mobility v rámci celej EÚ v súvislosti so životným prostredím. Hlavným problémom boli finančné prekážky alebo vnímané finančné prekážky. Patrili k nim priame náklady, nemožnosť prerušiť zamestnanie alebo riziko straty sociálnej pomoci. Svoju úlohu zohrali aj jazykové bariéry a nedostatok dostupných informácií o možnostiach. Niektorí mladí ľudia vnímali možnosti mobility v EÚ ako príležitosti, ktoré nie sú určené pre mladých ľudí z ich prostredia. Jedným z faktorov bola aj tendencia zamerať sa skôr na bezprostredné životné potreby alebo miestne otázky než na environmentálne témy. Mladí ľudia, s ktorými sa konzultovalo, zistili, že je potrebné:

- znížiť prahovú hodnotu pre prístup k príležitostiam odstránením nákladov, ponukou krátkodobých príležitostí (dva až tri dni), zjednodušením administratívnych postupov a priamym prepojením prostredníctvom škôl alebo miestnych projektov,
- zvýšiť financovanie a podporu organizácií, ktoré propagujú projekty mobility a solidarity,
- zamerať sa na miestne environmentálne iniciatívy, ktoré sú prepojené s vlastnými komunitami marginalizovaných mladých ľudí a ovplyvňujú ich,
- zvýšiť publicitu a osvetu vrátane poskytovania príležitostí na mobilitu spojených so školami, a to aj prostredníctvom spolupráce s organizáciami, odborníkmi a predchádzajúcimi účastníkmi, ktorí majú dôveru mladých ľudí v marginalizovaných podmienkach,
- zdôrazniť osobné výhody účasti, najmä pokiaľ ide o zamestnateľnosť a pracovné zručnosti, a zatriktívniť príležitosti,
- poskytovať flexibilitnú, vysokokvalitnú a odbornú podporu, ktorá dokáže uspokojiť rôzne potreby v oblasti prístupnosti vrátane poskytovania zdrojov organizáciám pracujúcim s mladými ľuďmi v marginalizovaných podmienkach na podporu príležitostí v oblasti environmentálnej mobility.

## Výsledky podtémy 5: „Prístup k infraštruktúre“

Finančné obmedzenia boli identifikované ako jeden z kľúčových faktorov, ktoré mladým ľuďom bránia voliť si udržateľnejší spôsob života. Účastníci, s ktorými sa konzultovalo, vyzvali na rozvoj udržateľnej infraštruktúry, ktorá by bola pre mladých ľudí cenovo dostupná. Poukázalo sa aj na všeobecný nedostatok infraštruktúry vo vidieckych oblastiach. Medzi požadované typy infraštruktúry patrili:

- cenovo dostupná a lepšia verejná doprava spolu s bezpečnejšou a rozšírenejšou cyklistickou infraštruktúrou, ktoré sa v porovnaní s automobilmi stanú reálnou voľbou,
- finančne dostupné možnosti bývania, keďže mladí ľudia uviedli, že finančné prekážky sú pre nich hlavným faktorom, ktorý im sťažuje zohľadnenie udržateľnosti pri výbere bývania,
- ekologickejšie, otvorené verejné priestranstvá a podpora energie z obnoviteľných zdrojov,
- cenovo dostupné udržateľné potraviny a možnosti spotreby vrátane recyklácie a opätovného použitia. Pre mnohých mladých ľudí to bolo dôležité, ale nemalo to takú vysokú prioritu ako iné návrhy.

Na Konferencii EÚ s mládežou v Prahe sa určila úloha politiky v oblasti mládeže a mládežníckeho sektora pri podpore účasti mladých ľudí v oblastiach politiky, ktoré priamo súvisia s infraštruktúrou, ako je doprava, bývanie, územné plánovanie, energetika a poľnohospodárstvo.

## Výsledky prierezovej témy: Medzigeneračný dialóg

Na Konferencii EÚ s mládežou v Prahe sa zistilo, že udržateľnosť a začlenenie nie sú „otázkami mládeže“, ale skôr otázkami, ktoré ovplyvňujú celú spoločnosť. Preto sa uviedlo, že osvedčené postupy pri tvorbe politík si vyžadujú medzigeneračný dialóg medzi všetkými generáciami. V rámci konzultácií EUYD9 sa nevyskytli žiadne silné požiadavky na medzigeneračný dialóg, ale keď sa táto téma predstavila mladým ľuďom, ktorí sa na nej zúčastnili, získala určitú podporu. Uviedlo sa, že medzigeneračný dialóg má potenciál:

- legitimizovať a budovať uznanie obáv mladých ľudí a ich úsilia v súvislosti s otázkami udržateľnosti,
- budovať vzájomnú solidaritu a podporu medzi generáciami,
- podporovať medzigeneračné vzdelávanie a umožniť mladým ľuďom ovplyvňovať názory starších generácií na udržateľnosť.

Uviedlo sa, že medzigeneračný dialóg by nemal nahrádzať existujúce mechanizmy účasti mládeže ani priamy dialóg medzi mladými ľuďmi a tvorcami politík, ale mal by prebiehať súbežne s týmito činnosťami.